

Sygn. akt IX U 1292/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Gabriela Jokiel

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2018 r. w Rybniku

sprawy z odwołań M. K., K. N. i A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zwrot składek na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek odwołań M. K., K. N. i A. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 04 sierpnia 2017r. nr (...)

z dnia 26 lipca 2017r. nr (...)

z dnia 28 lipca 2017 r. nr (...)

1.zmienia częściowo decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 28 lipca 2017r. nr (...), w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. do zwrotu ubezpieczonemu A. R. nienależnie opłaconych składek na FUZ za miesiące od (...),

2.oddala w pozostałej części odwołanie ubezpieczonego A. R.,

3.zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz ubezpieczonego A. R. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

4.oddala odwołanie ubezpieczonej M. K.,

5.oddala odwołanie ubezpieczonej K. N..

Sędzia

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26.07.2017r. wydanej wobec ubezpieczonej **K. N.**, decyzją z dnia 28.07.2017r. wydanej w stosunku do ubezpieczonego **A. R.** (R.) i decyzją z dnia 4.08.2017r. wydanej w stosunku do ubezpieczonej **M. K.**, organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił tym ubezpieczonym zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu niestwierdzenia nadpłaty.

W uzasadnieniu zaskarżonych decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczeni zwrócili się z wnioskami o zwrot nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 11/2010 do 10/2012 z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Po rozliczeniu kont płatników składek w oparciu o dokumenty rozliczeniowe i wpłaty znajdujące się w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS na dzień 19 czerwca 2017r. (w stosunku do ubezpieczonych K. N. i A. R.) i na dzień 28 czerwca 2017r. (w stosunku do ubezpieczonej M. K.) nie stwierdzono nadpłaty.

Ubezpieczeni w odwołaniach od decyzji domagali się zmiany zaskarżonych decyzji, poprzez nakazanie zwrotu nienależnie opłaconych składek. Nadto wnieśli o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołań podnieśli, że będąc zatrudnionymi w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa ((...)) pozostawali jednocześnie członkami Konsorcjum Usług Medycznych oraz Konsorcjum (...), które na podstawie umów z dnia 30.09.2010r. i 30.09.2011r. świadczyły na rzecz (...) usługi obejmujące pełnienie dyżurów w ekspedycji krwi, preparatyce oraz udzielanie konsultacji serologicznych . Ubezpieczeni w celu uczestniczenia w Konsorcjum rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej i opłacali składki na ubezpieczenie zdrowotne. ZUS w stosunku do (...) dokonał stosownych przypisów składek na FUS, FUZ i FP uznając, że ubezpieczeni na mocy art. 8 ust.2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych faktycznie świadczyli pracę na rzecz (...) i podlegali z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Tym samym składki przekazane przez ubezpieczonych na FUZ w analogicznym okresie należy uznać za nienależnie opłacone.

Organ rentowy w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonych decyzjach.

Na rozprawie w dniu 23 stycznia 2018r. pełnomocnik organu rentowego stwierdził, iż nawet gdyby uznać racje odwołujących, iż uiszcili nienależne składki, to i tak żądanie ubezpieczonych uległo przedawnieniu (k.50v.akt sądowych).

Sąd połączył sprawy ubezpieczonych jak wyżej do wspólnego rozpoznania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczeni w spornym okresie od 11/2010 do 10/2012 byli pracownikami Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w R. w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie umów o pracę. Równocześnie każdy z nich założył własną działalność gospodarczą. W następnej kolejności ubezpieczeni i inni pracownicy (...) utworzyli konsorcjum i zgłosili się do przetargu ogłoszonego przez (...) jako zewnętrzny podmiot. Przetarg dotyczył usługi polegającej na wykonaniu ekspedycji krwi, badaniu konsultacyjnym w zakresie serologii i ewentualnym wykonywaniu preparatu. Ubezpieczeni z uwagi na prowadzoną działalność gospodarczą uiszczali składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Decyzjami z dnia 8 marca 2013r. organ rentowy określił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne jako pracowników u płatnika składek Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa za okres od:

- (...) do (...) wobec zainteresowanej M. K.,

- (...) do (...) wobec zainteresowanej K. N.,
- (...) do (...) wobec zainteresowanego A. R.,

uwzględniając w wymiarze tych składek przychód osiągnięty z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz pracodawcy.

Prawidłowość tych decyzji potwierdził tu Sąd wyrokami wydanymi w sprawach o sygn.akt IXU 1107/13, IXU 1096/13 i IXU 1099/13.

Ubezpieczona **M. K.** jest zatrudniona w (...) od 2005r. do nadal. Działalność gospodarczą zarejestrowała(...)W ramach tej działalności świadczyła usługi na rzecz swojego pracodawcy w okresie od listopada 2010r. do lutego 2011r. Następnie od (...) działalność gospodarczą zawiesiła, zaś całkowicie ją zlikwidowała(...). W okresie od września 2010r. do lutego 2011r. uiszczala składki na ubezpieczenie zdrowotne początkowo w kwocie 233,32 zł miesięcznie, a od stycznia 2011r. po 243,39 zł miesięcznie. W dniu 14 czerwca 2017r. złożyła wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek, w rozpoznaniu którego organ wydał zaskarżoną decyzję opisaną na wstępie.

Ubezpieczona **K. N.** jest zatrudniona w (...) od 1999r. do nadal. Działalność gospodarczą zarejestrowała (...). W ramach tej działalności świadczyła usługi na rzecz swojego pracodawcy w okresie od września 2010r. do maja 2012r. Następnie miała przerwę – zawiesiła działalność gospodarczą i powtórnie świadczyła te usługi od (...) do września 2013r. W tych okresach ubezpieczona uiszczala składkę na ubezpieczenie zdrowotne w kwotach odpowiednio 233,32 zł, 243,39 zł, 254,55 zł miesięcznie. Ubezpieczona dalej prowadzi działalność gospodarczą, z tym że nie świadczy już usług na rzecz swojego pracodawcy. W dniu (...) złożyła wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek , w rozpoznaniu którego organ wydał zaskarżoną decyzję opisaną na wstępie.

Ubezpieczony **A. R.** jest zatrudniona w (...) od 2003r. do nadal. Działalność gospodarczą zarejestrował (...) W ramach tej działalności świadczył usługi na rzecz swojego pracodawcy w okresie od września 2010r. do września 2013r. Następnie działalność gospodarczą zawiesił, a w końcu ją zlikwidował. W tych okresach ubezpieczony uiszczala składkę na ubezpieczenie zdrowotne w kwotach odpowiednio 233,32 zł, 243,39 zł, 254,55 zł, 261,73 zł miesięcznie. W dniu 14 czerwca 2017r. złożył wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek , w rozpoznaniu którego organ wydał zaskarżoną decyzję opisaną na wstępie.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, wypisów z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (k.47 – 49 akt sądowych), akt tu Sądu IXU 1107/13, IXU 1096/13 i IXU 1099/13 (wraz z decyzjami organu rentowego, których te sprawy dotyczyły – k.34 – 39 a.s.), przesłuchaniu odwołujących (protokół elektroniczny z rozprawy z dnia 23.01.2018r., czas 00:03:04 – 00:06:49).

Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy jako kompletny i spójny, a przez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości, bowiem z dokumentów zebranych w sprawie jasno wynikało jakie składki, w jakiej wysokości i w jakich terminach były uiszczane przez odwołujących.

Sąd zważył, co następuje:

Jedynie odwołanie ubezpieczonego A. R. częściowo zasługuje na uwzględnienie. Odwołania ubezpieczonych M. K. i K. N. nie zasługują na uwzględnienie.

W orzecnictwie utrwalony jest pogląd, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot i zakres rozpoznania sprawy wyznacza treść decyzji, od której wniesiono odwołanie (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 13.05.1999r. sygn. akt II UZ 52/99, LEX nr 40789, z dnia 07.04.2011r. sygn. akt I UK 357/10, LEX nr 863946, z dnia

01.09.2010r. sygn. akt II UK 15/10, LEX nr 667499, z dnia 20.01.2010r. sygn. akt II UZ 49/09, LEX nr 583831, z dnia 23.04.2010r. sygn. akt II UK 309/09, LEX nr 604210).

Bezspornym w sprawie jest, że wszyscy odwołujący wnioskowali o zwrot nienależnie opłaconych składek na FUZ za okres od 11/2010 do 10/2012 i w takim zakresie zostały wydane zaskarżone decyzje.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż postępowanie przed tut. Sądem zainicjowane zostało odwołaniem ubezpieczonych od decyzji z dnia 26, 28.07.2017r. i z dnia 4.08.2017r., którymi organ rentowy odmówił ubezpieczonym zwrotu nienależnie opłaconych składek. Decyzje dotyczyły okresów od listopada 2010r. do października 2012r., bo takie okresy ubezpieczeni, reprezentowani zresztą przez fachowego pełnomocnika, wskazali we wnioskach o zwrot nienależnie opłaconych składek.

Zatem tylko w zakresie objętym treścią tych decyzji, to jest odnośnie składek opłaconych w okresie od listopada 2010r. do października 2012r., Sąd mógł przeprowadzić kontrolę ich prawidłowości. Zasadny jest przy tym (przynajmniej częściowo) zarzut organu rentowego odnośnie przedawnienia opłaconych składek.

Zdaniem Sądu, składki na ubezpieczenie zdrowotne uiszczone przez odwołujących w spornym okresie były składkami nienależnymi, co wykazały prawomocne decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R. z dnia 8 marca 2013r. (k.34 – 39 akt sądowych).

Kwestia zwrotu nienależnie opłaconych składek uregulowana została w art. 24 ust.6a – 6h ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.Dz.U.z 2017r., poz.1778), zwanej dalej ustawą. Zgodnie z tymi przepisami ZUS ma obowiązek zawiadomić płatnika składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, które mogą być zwrócone, chyba że nie przekraczają wysokości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym. W sytuacji gdy nienależnie opłacone składki nie przekraczają kosztów upomnienia, ZUS nie ma obowiązku zawiadamiać płatnika o nienależnie opłaconych składkach, jednak na jego wniosek ma obowiązek dokonania ich zwrotu. W przypadku zgłoszenia przez płatnika wniosku o zwrot nienależnie opłaconych składek ZUS zobowiązany jest do ich zwrotu w terminie 30 dni od dnia wpływu tego wniosku.

Art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (j.t. z 2017r., poz. 1938) stwierdza, że zwrot nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne następuje na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z kolei art.24 ust 6g ustawy systemowej, przewiduje, że nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia: 1) otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b; 2) opłacenia składek, w przypadku braku zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b.

Wyjaśnienia przy tym wymaga, że z dniem 1 stycznia 2012 r. na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U.z 2011r., nr 232, poz.1378) - zmieniającego treść art. 24 ust. 6g ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skrócony został okres przedawnienia nienależnie opłaconych składek z 10 do 5 lat. Kluczowe znaczenie ma art. 27 powyższej ustawy regulujący zagadnienia intertemporalne. Zgodnie z jego ust. 1, do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Przy czym przepis ten stosuje się odpowiednio do nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 24 ust. 6g ustawy. Zatem według zasady wynikającej z tego przepisu do nienależnie opłaconych składek nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012 r. (wedle starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednakże zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty opłacenia składki, ale od dnia 1 stycznia 2012 r. Wyjątek od tej zasady ustanawia ust. 2 przywołanego przepisu, stosownie do którego, jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Powołana regulacja oznacza, że wybór odpowiedniego terminu przedawnienia 5-letniego

(liczonego od dnia 1 stycznia 2012 r.) lub 10-letniego (liczonego od daty opłacenia składki) - zależy od tego, który z nich upłynie wcześniej.

W przypadku składek opłaconych przez odwołujących wcześniej upływał termin 5-letni liczony od 1.01.2012r. i dlatego ten termin znajduje zastosowanie w sprawie.

W przypadku odwołującej M. K. odwołanie w całości nie zasługuje na uwzględnienie. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w ramach działalności gospodarczej w przypadku tej odwołującej uiszczane były: pierwsza za wrzesień 2010r. – 6.10.2010r. i ostatnia za luty 2011r.- w dniu 2.03.2011r. A zatem przedawnienie nastąpiło najpóźniej 2.03.2017r. Odwołująca złożyła wniosek o zwrot składek dopiero w dniu(...), po terminie przedawnienia ostatniej składki.

W przypadku odwołującej K. N. odwołanie również w całości nie zasługuje na uwzględnienie. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w ramach działalności gospodarczej w przypadku tej odwołującej uiszczane były: pierwsza za wrzesień 2010r. – 11.10.2010r. i ostatnia za maj 2012r.- w dniu 3.06.2012r. A zatem przedawnienie nastąpiło najpóźniej 3.06.2017r. Odwołująca złożyła wniosek o zwrot dopiero w dniu(...), po terminie przedawnienia ostatniej składki. Odwołująca co prawda po zawieszeniu działalności wróciła do jej prowadzenia w marcu 2013r., ale ten okres nie był już objęty wnioskiem z dnia (...). i tym samym nie dotyczyła go zaskarżona decyzja.

W przypadku odwołującego A. R. odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w ramach działalności gospodarczej tego odwołującego uiszczane były: pierwsza za listopad 2010r. – 7.12.2010r. i ostatnia za październik 2012r.- w dniu 6.11.2012r. Ubezpieczony co prawda w dalszym ciągu prowadził działalność gospodarczą, bo do września 2013r., ale okres po październiku 2012r. nie był objęty wnioskiem z dnia (...), w którym ubezpieczony domagał się zwrotu składek. A zatem w przypadku tego odwołującego doszło do przedawnienia składek uiszczonych za okres do maja 2012r. włącznie (składka za maj 2012r. uiszczona w dniu 6.06.2012r.). Natomiast nie doszło do przedawnienia za dalszy żądany okres ,tj.od czerwca 2012r. (składka uiszczona w dniu 9.07.2012r.) do października 2012r. (składka opłacona w dniu 6.11.2012r.). Przy czym zauważyć należy, że w pkt 1 wyroku z dnia 27 lutego 2018r., doszło do oczywistej omyłki, bowiem Sąd zaznaczył okres do września 2012r. Tymczasem mając na uwadze wniosek odwołującego A. R., okres ten powinien obejmować również październik 2012r.

Na marginesie należy też zaznaczyć, że nie zasługują na uwzględnienie twierdzenia odwołujących, że doszło do zawieszenia biegu terminu przedawnienia. Zgodnie bowiem z art.24 ust. 6h ustawy, bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 6g, ulega zawieszeniu:

- 1) w przypadku wydania przez Zakład decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek - od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna;
- 2) jeżeli wydanie decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd - do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż na okres 2 lat;
- 3) od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy;
- 4) w przypadku wydania przez Zakład decyzji stwierdzającej brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym lub obniżającej podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia - od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

W sprawie niniejszej takie przypadki nie zaistniały. Jedynie w przypadku odwołującego A. R. doszło do zawieszenia biegu przedawnienia co do składek za okres od czerwca 2012r., skoro postępowanie w sprawie nienależnie uiszczonych składek zostało wszczęte jego wnioskiem z dnia(...)

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił częściowo decyzję z dnia 28 lipca 2017r. odnośnie odwołującego A. R. jak w punkcie 1 sentencji. W punkcie 2 wyroku Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie A. R. w pozostałej części, jako bezzasadne z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia. Z tego samego powodu oddalone zostały odwołania M. K. i K. N..

W pkt 3 wyroku Sąd z mocy art.98 §1 i §3 kpc w zw. z §9 ust.2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015, poz. 1800) zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego A. R. kwotę 180,00zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR del. Renata Stańczak